

Praha 16.4.2012
čj. SRS 015772/2012

Oblastní odbor SRS
Ztracená 1099/10
161 00, Praha 6

**Zpráva č. 3 oblastního odboru PRAHA
o výskytu škodlivých organismů a poruch
za období od 2.4.–15.4.2012**

1. Počasí

Ve sledovaném období došlo k výraznému kolísání teplot. Teploty měly zpočátku vzestupnou tendenci. Ranní se postupně zvyšovaly od 3 °C až k 7 °C, odpolední až k 18 °C. Od 5.4. následovalo postupné ochlazení, které vrcholilo dne 8.4. odpolední teplotou pouze 3 °C a ranní teplotou dne 9.4., která klesla až na - 6 °C. Opětovně následovalo postupné zvýšení teplot, a to hlavně odpoledních. Ranní teploty se pohybovaly od 2 °C do 6 °C, odpolední dosahovaly od 9 °C do 16 °C. Dlouho očekávané srážky dorazily až na konci sledovaného období. Intenzita srážek byla lokálně značně rozdílná, neboť napršelo mezi 10 až 33 mm. Celkově však v oblasti přetrvává sucho.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Dokončuje se setí jarních obilnin, provádí se ochrana proti plevelům, řepky jsou ošetřovány proti blýskáčkům. Sází se pozdní brambory, seje se kukuřice. V krátké době rozkvetly meruňky, třešně, trnky, nakvétají švestky a hrušně. V sadech probíhají postřiky proti strupovitosti a padlí jabloňovému. Silný velikonoční mráz se však nejspíše opět negativně projeví na ovocných stromech a některých polních porostech. Oproti průměrnému roku je vegetace stále v pokročilejší fázi vývoje.

OBILNINY

Porosty ozimů poškozené mrazy jsou vzhledem k přetrvávajícímu nedostatku vláhy stále řídké. Místo nárůstu odnoží došlo spíše k jejich zasychání. V růstu pokračují jen nejsilnější. U méně poškozených porostů dochází k jejich další regeneraci. K regeneraci značnou měrou přispěly i srážky, které přišly po suchém období. Porosty pšenice ozimé se jeví celkově v horším zdravotním stavu než porosty ječmenů ozimých. Zdroje listových chorob většinou zůstaly na odumřelých listech, na zelených listech se choroby objevují zatím jen velmi slabě nebo vůbec. Vzcházející ječmeny jarní jsou lokálně prožloutlé z důvodu nedostatku vláhy. Místy také došlo k částečnému poškození jarních ječmenů ranním mrazem. Lokálně jsou porosty silně zaplevelené.

PŠENICE OZIMÁ (RF 23–31 BBCH)

(třetí odnož viditelná - fáze 1. kolénka: první kolénko těsně nad povrchem půdy zjištělné, vzdálené od odnožovacího uzlu min. 1 cm)

Poškození mrazem způsobilo další zaorávky v okrese Kutná Hora (350 ha) a Příbram (35 ha).

Z chorob zjištěny pouze lokální slabé výskyty **padlí pšenice (*Blumeria graminis*)** v okrese Praha (Miškovice, 10.4.) a Příbram (Kosova Hora, Štětkovice, 11.4.).

Střední ohniskové výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byly sledovány v okrese Kutná Hora (Paběnice, Vilémovice, 10.4.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem $4 \times 250 \text{ m}^2 = 1000 \text{ m}^2$) a vynásobením 10x.

Ošetření na jaře se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 užívaných východů z nor na 1 ha.

Pozor, ošetřovatel porostu je povinen oznámit použití přípravků pro hubení hlodavců (rodenticidy) tři dny před zahájením aplikace přípravku oprávněnému uživateli honitby, České inspekci životního prostředí a rostlinolékařské správě a projednat opatření k ochraně zvěře s oprávněným uživatelem honitby.

JEČMEN OZIMÝ (RF 25–32 BBCH)

(pátá odnož viditelná - fáze 2. kolénka: 2. kolénko postižitelné, vzdálené min. 2 cm od 1. kolénka)

Poškození mrazem způsobilo další zaorávky v okrese Příbram (30 ha).

V okrese Mělník (Byšice, 13.4.) pozorován první slabý výskyt **sítovitě a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)**.

U infekce z osiva se první příznaky objevují již na klíčcích pochvách (koleoptile) v podobě nenápadných světle hnědých proužků. Skvrny pak přecházejí na listové čepele v podobě podélných hnědých skvrn, které se zvětšují nebo splývají a často vykazují příčné proužky (sítování). U mladých listů bývá charakteristické sítování vidět jen v procházejícím světle. Koncem sloupkování a při metání bývají skvrny mnohem nápadnější, a při silném napadení celý list zasychá, avšak netřepí se jako u pruhovitosti ječné. Metání klasů není touto chorobou ovlivněno. Silně napadené rostliny však mohou mít zahnědlé špičky zrn a sníženou klíčivost. Choroba je významnější v chladnějším, vlhkém počasí; riziko epidemie roste v deštivém chladném jarním počasí. Spory se šíří hlavně větrem, méně v odstřikujících dešťových kapkách. Šíření choroby podporuje nedostatečně zaorané strniště. Oslabené rostliny jsou k infekci citlivější (utužená půda, příliš jemně zpracovaná půda před setím, předchozí napadení porostu plísní sněžnou či palušskou travní a p.).

Ošetřuje se při výskytu 5% a více napadených rostlin (BBCH 29 a 37)

Slabé výskyty **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** byly sledovány plošně v okrese Benešov a Příbram. Výskyt zjištěn pouze na nejstarších listech.

Fungicidní ošetření se provádí v kombinaci proti komplexu listových chorob obvykle od růstové fáze BBCH 30. Je třeba střídat skupiny fungicidních účinných látek s cílem oddálit vznik rezistence patogena.

Pozorování spály ječmene se provádí od vytvoření 2. kolénka do začátku metání (32-51 BBCH) a ve fázi 71 BBCH. Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 32-37 BBCH se hodnotí příznaky napadení na 4. listu shora, ve fázi 39-51 BBCH na 3. listu shora.

Ošetří se porosty, u nichž je ve fázi 32-51 BBCH napadeno 50 a více % listů.

Střední ohniskové výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byly sledovány v okrese Příbram (Březnice, 10.4.).

(Pozorování a ošetření viz pšenice ozimá)

JEČMEN JARNÍ (RF 01–13 BBCH)

(počátek bobtnání - fáze 3. listu: 3. list rozvinutý)

Vzcházení jarních ječmenů je pomalé. Rychlost vzcházení porostů je značně ovlivněna působením sucha a chladu.

Poškození mrazem bylo pozorováno lokálně v okrese Praha (Čakovice, 10.4.).

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ OZIMÝ (RF 13)

(3. list se zálistky, úponek plně vyvinutý)

Střední výskyt **hnědé skvrnitosti hrachu (*Ascochyta pisi*)** pozorován v okrese Příbram (Láz, 3.4.).

V okrese Příbram (Láz, 3.4.) pozorován střední výskyt **kořenové hniloby a usychání hrachu (*Fusarium* spp.)**.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 39–60 BBCH)

(9 a více internodií viditelných - první otevřené květy)

Mezi jednotlivými porosty nejsou významné vývojové rozdíly. U mrazem poškozených, řídkých porostů jsou některé rostliny již těsně před květem. Rostliny mají rychlý vývoj, ale pomalý růst. Vzrůstem jsou malé a slabé. U některých porostů došlo kromě toho k poškození kapalným hnojivem.

Poškození mrazem způsobilo zaorávky v okrese Benešov (3 ha). V okrese Praha (Třeboradice, 10.4.) zjištěno poškození rostlin po velikonočním mrazu.

První slabé výskyty vajíček **krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus quadridens*)** zjištěny na rostlinách v okrese Kolín (Velim, 3.4.) a Kutná Hora (Jakub, 6.4., Tuchotice, 9.4.). *Pozorování imag krytonosce čtyřzubého a řepkového se provádí dvakrát týdně ve 2 Mörickeho miskách nebo na 2 žlutých lepových deskách od dosažení maximální teploty 6 °C do zjištění maxima náletu. Optické lapáky se umístí na protilehlé strany, nejméně 10 m od jeho okraje směrem do porostu. Mörickeho misky se naplní do ¾ vodou, pro snížení povrchového napětí se kápne do každé misky saponátový prostředek. Proti zamrznutí se může přidat lžíce kuchyňské soli.*

U krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus quadridens*) se ošetření provede při průměrném výskytu 5 a více brouků na 1 misku za 1 den, u krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*) při průměrném výskytu 3 a více brouků na 1 misku za 1 den.

Hlavně v průběhu prvního týdne sledovaného období začal do porostů nálet **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)**. První slabé výskyty byly pozorovány v okrese Benešov (Poříčí nad Sázavou, 10.4.) a Příbram (Kosova Hora, 3.4.) a následně plošně v celé oblasti. Zatím se objevuje pouze na okrajích pozemků v již nakvétajících rostlinách, ale vzhledem k probíhajícímu ošetřování insekticidy jsou výskyty velmi slabé.

Lokálně silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl zaznamenán v okrese Kutná Hora (Nové Dvory, 6.4.).

(Pozorování a ošetření viz pšenice ozimá)

OKOPANINY

ŘEPA CUKROVKA (RF 01-19)

(počátek bobtnání, semeno začíná přijímat vodu - 9 a více listů viditelných)

Při ranním mrazu dne 9.4. došlo v okrese Kolín (Lošany, Polní Voděradky, Radovesnice, Ratboř) k **poškození mrazem** časně setých a již vzešlých porostů. Celkem bylo z tohoto důvodu v okrese Kolín zaoráno 41 ha. Dále bylo zjištěno 40 % poškození na celkové výměře 57 ha.

Ostatní porosty zatím bez zjištěných chorob a škůdců.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 57)

(prodlužování květních (korunních) lístků, kališní lístky slabě otevřené, korunní lístky sotva viditelné (stadium růžové poupě).

V okrese Kolín (Tismice, 13.4.) zjištěno 20 % **poškození květů velikonočním mrazem**.

Na sledované lokalitě v intenzivním sadu v okrese Kolín (Tismice, 3.4.) zjištěno slabé napadení **padlím jabloně (*Podosphaera leucotricha*)**.

Včasná a opakovaná mechanická odstraňování primárně napadených částí stromů („pomoučené“ listové a květní růžice) omezí sekundární šíření padlí. Chemická ochrana vyžaduje pravidelná fungicidní ošetření v intervalu 7-10 dnů od fenofáze BBCH 56-57 (stadium růžového poupěte) až do poloviny července.

Pozorovány první slabé výskyty imag **květopase jabloňového (*Anthonomus pomorum*)** v okrese Kolín (Tismice, 3.4.).

První a hned silné lokální výskyty nymf **vlnatky krvavé (*Eriosoma lanigerum*)** pozorovány v okrese Kolín (Tismice, 3.4.).

V okrese Mladá Boleslav (Týnec u Dobrovice, 5.4.) pozorován první slabý výskyt **mšice jabloňové (*Aphis pomi*)**.

Práh škodlivosti je 10 jedinců na 100 květních (listových růžic před květem, nebo 10 kolonií na 100 květních růžic.

HRUŠEŇ (RF 57)

(prodlužování květních (korunních) lístků, kališní lístky slabě otevřené, korunní lístky sotva viditelné (stadium růžové poupě).

Zjištěny první slabé výskyty imág a vajíček **mery skvrnitě (*Cacopsylla pyri*)** v okrese Kolín (Tismice, 3.4.).

Při výskytu 100 a více nymf na 100 květních pupenů nebo květních a listových růžic se doporučuje larvicidní ošetření.

V okrese Kolín (Tismice, 13.4.) zjištěny příznaky poškození listů a květů **vlnovníkem hrušňovým (*Eriophyes pyri*)**.

Peckoviny

SLIVŮŇ (RF 61)

(počátek kvetení, asi 10% květů otevřeno)

V okrese Kolín (Velim, 12.4.) zjištěny první slabé výskyty imag **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** ve feromonovém lapáku.

Imaga létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, při zjištění nejméně dvou vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

Na lepových deskách v okrese Kolín (Velim, 12.4.) zjištěny první slabé výskyty **pílatky švestkové (*Hoplocampa minuta*)**.

Ošetření proti dospělcům se zahájí bezprostředně po zjištění prvního výskytu imag na lepových deskách. Další možností je ošetření líhnoucích se housenic na základě sledování výskytu a vývoje vajíček. Optimální doba pro začátek aplikace nastává v době, kdy se alespoň u 50% vajíček objeví červené oči vyvíjejícího se zárodku. Tomuto stadiu přibližně odpovídá i teplotní suma SET (h)=1900°C měřená od začátku kalendářního roku.

TŘEŠEŇ (RF 65)

(plný květ, nejméně 50% květů otevřeno, první korunní lístky padají při dotyku)

V okrese Mělník (Daminěves) došlo k 70 % **poškození květů mrazem** v produkčních sadech.

Drobné ovoce

JAHODNÍK (RF 58)

(stadium časného balonu, korunní lístky prvních květů tvoří úplný balón)

V okrese Mělník (Vraňany) zjištěno 15 % **poškození mrazem** (9.4.) vyvíjejících se květů rostlin na produkčních plochách.

Za oblastní odbor Praha zpracoval: Ing. Karel Štefan